

[DOR: 20.1001.1.24237558.1400.6.1.8.1](https://doi.org/10.24237/558.1400.6.1.8.1)

شرکت زنان در فعالیتهای ورزشی منتخب و روحیه وندالیستی

فریبا مددی^۱

بهرام قدیمی^۲

شیوا آزادفدا^۳

چکیده

هدف از انجام این تحقیق بررسی ارتباط میان روحیه وندالیستی و شرکت زنان در فعالیتهای ورزشی منتخب است. وندالیسم، پدیده‌ای ملموس و در عین حال، واقعیتی تلخ و گریزناپذیر است که به‌عنوان یکی از نمودهای زندگی اجتماعی در جامعه‌ی مدرن و ماشینی حضور دارد. به دلیل وجود پدیده وندالیسم در کشور قوانینی درباره نحوه مقابله با آن تدوین شده است، اما به نظر می‌رسد هنوز برنامه و سیاست‌گذاری جدی برای مقابله با این معضل اجتماعی، طراحی و تدوین نشده است. مشارکت زنان در فعالیتهای مختلف اجتماعی بخشی از حقوق اجتماعی آنان تلقی می‌شود، اما موانع فرهنگی و اجتماعی بسیاری در این زمینه وجود دارد. مشارکت زنان در ورزش به دلیل تأثیرات آن بر سلامت جامعه دارای اهمیت بسیاری است. هدف این تحقیق بررسی ارتباط میان روحیه وندالیستی و شرکت زنان در فعالیتهای ورزشی منتخب است. روش پژوهش: پس از هماهنگی‌های اولیه با مسئولین کشوری نظارت بر رشته‌های ورزشی راکتی و تعیین جامعه آماری ورزشکاران خانم در هر رشته که دارای بیمه ورزشی معتبر و جزو آمار رسمی هر فدراسیون هستند؛ به‌عنوان جامعه آماری انتخاب شدند. در این پژوهش نیز با استفاده از تحلیل داده‌های به‌دست آمده و به‌کارگیری ترکیب روش‌های کمی و کیفی، تحت عنوان روش‌های تحقیق آمیخته استفاده شد. یافته‌ها: برای آماره‌های توصیفی متغیر روحیه وندالیستی، با استفاده از سؤالات اختصاصی پرسش‌نامه و به همراه استفاده از نمره‌گذاری طیف لیکرت استخراج شده‌اند و از روش تحلیل عاملی تأییدی هم استفاده

1. دانشجوی دکتری تخصصی جاکه شناسی ورزشی، دانشکده علوم انسانی، گروه جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی،

دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، تهران، ایران

2. دانشیار، مدیر گروه، جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، تهران، ایران

ghadimi.bahram@sriau.ac.ir

(نویسنده مسئول)

3. استادیار دانشکده مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران

شد. برای شاخص روحیه وندالیستی توزیع نرمال بود. درصد واریانس ۱۸/۹۸۳ و حاصل تقسیم شاخص مجذور کای بر درجه آزادی برابر با ۱/۸۶ است. شاخص‌های AGFI, GFI و NFI به ترتیب برابر با ۰/۹۰، ۰/۹۰ و ۰/۹۱ است که نشان‌دهنده برازش بسیار مناسبی می‌باشند. نتیجه‌گیری: هراندازه توجه به انگیزه شرکت در فعالیت‌های ورزشی بیشتر می‌شود، روحیه وندالیستی کاهش می‌یابد. شدت ارتباط این دو متغیر (۰/۴۰۲-) در سطح پائینی و منفی ارزیابی می‌شود. نمودار همبستگی بین دو متغیر این نتیجه را تأیید می‌کند.

واژگان کلیدی: ورزش راکتی، مشارکت ورزشی، وندالیسم.

Womens participation in selected sports and vandalism

F. Madadi¹

B. Ghadimi²

S. Azadfada³

Abstract

Purpose: Women's participation in various social activities is considered part of their social rights, but there are many cultural and social barriers. Women's participation in sports is very important because of its impact on public health. The aim of this study was to investigate the relationship between vandalism and women's participation in selected sports activities. **Method:** After initial coordination with the national authorities, monitoring of sporting sports, and determining the statistical population of female athletes in each field who have valid sports insurance and are among the official statistics of each federation

¹. PhD Student in Sports Jurisprudence, Faculty of Humanities, Department of Sociology and Social Sciences, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran

². Associate Professor, Department Manager, Sociology and Social Sciences, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, Iran ghadimi.bahram@sriau.ac.ir

³. Assistant Professor, School of Management, Islamic Azad University, North Tehran Branch, Tehran, Iran

were selected as statistical population. In this research, using the analysis of the obtained data and using a combination of quantitative and qualitative methods, it was used as a mixed research method. **Findings:** For the descriptive and variable statistical descriptive statistics, the questionnaire was extracted using specific questions of the questionnaire and along with the use of score scores, and the confirmatory factor analysis method was also used. For vandalism, the decoration was normal. The variance percentage is 18.983 and the result of dividing the chi-square index by the degree of freedom is 1.86. **Results:** The more attention is paid to the motivation of the company in sports sports, the lower the vandalism spirit. The intensity of the relationship between these two variables (-0.402) is evaluated at low and negative levels. The correlation diagram between the two variables confirms this result.

Keyword: Rocket Sports, Sport Participation and Rocket Sports Vandalism.

مقدمه

مشارکت زنان در فعالیت‌های مختلف اجتماعی بخشی از حقوق اجتماعی آنان تلقی می‌شود، اما موانع فرهنگی و اجتماعی بسیاری در این زمینه وجود دارد. مشارکت زنان در ورزش به دلیل تأثیرات آن بر سلامت جامعه دارای اهمیت بسیاری است. امروزه ورزش، به حدی از گسترش و توسعه رسیده است که از سوی کارشناسان به‌عنوان «جهان کوچک در جامعه» قلمداد می‌شود (پوشتیار، ۱۳۹۳: ۳). به اعتقاد صاحب‌نظران ورزش، ارزش‌ها، ساختار و نیروی محرکه جامعه را نشان می‌دهد و ویژگی‌های اجتماعی را منعکس می‌سازد (حسینی نثار، ۱۳۹۵: ۲۵). با افزایش جمعیت شهرنشین، جوامع بشری با موضوعات و مسائلی مواجه گردیده‌اند که موضوع مطالعه جامعه‌شناسان و مردم‌شناسان است ورزش زنان، امروزه به‌عنوان یکی از موضوعات اساسی در حیطه ورزش مطرح است (بندرآباد، ۱۳۹۶). برخی از پژوهشگران بر این عقیده‌اند که ورزش آینه جامعه است و ساختارهای ورزشی، ساختارهای دیگر جامعه مانند ساختار اقتصادی و سیاسی را که مردان از آن سودی می‌برند، منعکس می‌کنند. (ویتلی، ۲۰۱۲: ۵۶۰). روابط افراد در جامعه بر نظم و قواعد خاصی استوار است. در حقیقت، زندگی اجتماعی انسان به‌وسیله‌ی هنجارها، قوانین و مقررات تداوم می‌یابد (صادقی‌فرد، ۱۳۸۹: ۹۵). اگر افراد جامعه به قوانین و مقررات و هنجارهای اجتماعی‌ای که رفتار آن‌ها را به‌عنوان مناسب و نامناسب تعریف می‌کنند، مقید نباشند، فعالیت‌های انسان متوقف یا دچار هرج و مرج می‌شود. یکی از مسائلی که زندگی اجتماعی انسان را

دچار هرج و مرج می‌کند، انحراف اجتماعی است (کریمی و فرهمند، ۱۳۹۵:۲۰۰). انحراف اجتماعی شیوه رفتاری است که خلاف توافق جامعه است و این گونه تعریف می‌شود: عدم هم‌نوایی با یک هنجار یا دسته‌ای از هنجارها که برای اکثر افراد جامعه مورد پذیرش است. از دیدگاه جامعه‌شناسی انحرافات، انحرافات اجتماعی پیوستاری از رفتار است که هم به تخلف از قانون و هم به تخلف از هنجارهای اجتماعی و فرهنگی بدون قانون‌شکنی رسمی، ارجاع داده می‌شود (الله‌یاری و حسینی، ۱۳۹۳:۶۲). به‌زعم آسیب‌شناسان اجتماعی، همه صور و انواع نابهنجاری‌ها، کژ رفتاری‌ها، نژندی‌های اجتماعی مانند سرقت، قتل، فحشاء، اعتیاد و وندالیسم و نظایر آنچه به‌عنوان انحراف (کجروی) و چه به‌عنوان اختلال یا بیماری معلول ناسازگاری‌هایی است که بر روابط فرد و جامعه حاکم است. (نبوی و همکاران، ۱۳۹۰:۹۰).

به دلیل وجود پدیده وندالیسم در کشور قوانینی درباره نحوه مقابله با آن تدوین شده است، اما به نظر می‌رسد هنوز برنامه و سیاست‌گذاری جدی برای مقابله با این معضل اجتماعی، طراحی و تدوین نشده است (بندرآباد، ۱۳۹۶:۱۷۳). از آغاز (اواخر قرن نوزدهم) تا امروز جایگاه زنان در ورزش، حتی در وضعیت برابری سایر شرایط، پایین‌تر از جایگاه مردان بوده است از طرفی شاخص مشارکت زنان عامل قابل‌تأملی در اندازه‌گیری توسعه یک کشور است که خود نشان‌دهنده اهمیت موضوع است (سلطانی، ۱۳۹۲:۱۹). برخی از پژوهشگران بر این عقیده‌اند که ورزش آینه جامعه است و ساختارهای ورزشی، ساختارهای دیگر جامعه مانند ساختار اقتصادی و سیاسی

را که مردان از آن سودی می‌برند، منعکس می‌کنند (ویتلی^۱، ۲۰۱۲: ۵۶۰). جایگاه زنان در ورزش، حتی در وضعیت برابری سایر شرایط، پایین‌تر از جایگاه مردان بوده است از طرفی شاخص مشارکت زنان عامل قابل‌تأملی در اندازه‌گیری توسعه یک کشور است که خود نشان‌دهنده اهمیت موضوع می‌باشد. دستیابی زنان به ورزش به شیوه خطی پیشرفت نمی‌کند و سرگذشت این درگیر شدن (زنان در فعالیت‌های ورزشی) شاخصی از وضع روابط میان دو جنس در یک برهه زمانی و در یک جامعه معین است. ارتقاء هر جامعه‌ای از جوامع بشری، بستگی به افراد آن جامعه دارد و افول و اضمحلال هر اجتماعی نیز، به تک‌تک افراد آن اجتماع وابسته است (علی‌وردی، ۱۳۹۲: ۵۵). عمل وندالیستی طبق قانون ممنوع است و در فصول «نهم» و «بیست و پنجم» از کتاب «پنجم» قانون مجازات اسلامی، به صورت مبسوط در مورد انواع و اشکال عمل وندالیستی و مجازات مربوط به آن، سخن به میان آمده است. تحقیقات پیشین نشان داده‌اند که تفاوت در میزان مشارکت زنان در فعالیت‌های بدنی، نمی‌تواند تنها ناشی از عوامل زیست‌محیطی باشد، بلکه عوامل اجتماعی نیز بر این فرآیند به نظر می‌رسد که تأثیر بسزایی داشته باشند. در مورد بیماری بدنی استاندارد عبارت است از: انسجام کنشی و ساختمانی بدن که با استمداد از علم پزشکی و ابزارهای دقیق و فنون پیشرفته می‌توان خط و مرز مشخصی بین رفتارهای درست و نادرست و به‌ویژه روحیه وندالیستی ترسیم نمود. این باور که روحیه وندالیستی همیشه عجیب‌وغریب است

1. Whitley

تأکید بر انحراف موجب تمایل به برابر داشتن اختلالات روانی و رفتارهای عجیب و غریب و اغلب خطرناک گردیده است (میسون^۱، ۱۶:۲۰۱۷). میزان ناسازگاری رفتار یک فرد با ارزشهای اجتماعی ناهنجاریهای رفتاری تعریف شده است. اصولاً رفتار سازگارانه رفتاری است که در ارضای نیازهای فرد و خلاصی او از درد و رنج و خطر او را یاری می‌رسانند. در مقابل رفتار ناسازگارانه رفتاری است که فرد را در تحقق هدف مذکور بر حذر داشته، با شکست مواجه می‌سازد. گستره‌ی فعالیت‌های وندالیستی در ایران قابل توجه است. هرچند آمار دقیق و رسمی در این باره وجود ندارد، اما گزارش‌های پراکنده و رسمی از برخی اقدامات وندالیستی نشان از آن دارد که معضل وندالیسم یا نابهنجاریهای اجتماعی در ایران، بیش از آنچه که تصور می‌شود؛ جدی است. چنانچه در جامعه بروز نابهنجاریهای رفتاری به شکلی مزمن و افراطی گسترش یابد، موجبات سلب امتیازات دیگران و آرامش آنها فراهم می‌شود که در چنین شرایطی لزوم مهار و مدیریت این نابهنجاریهای رفتاری اجتناب‌ناپذیر می‌گردد. این پژوهش قصد دارد به بررسی ارتباط میان روحیه وندالیستی و شرکت زنان در فعالیتهای ورزشی منتخب بپردازد. روحیه وندالیستی مقدمه بزهکاری است. ورزش مانند سایر پدیده‌ها در جامعه تحت تأثیر عوامل اجتماعی و فرهنگی قرار دارد و برخی محققان ورزش را یک امر فرهنگی و زبان مشترکی برای برقراری ارتباطات جهانی می‌دانند (سلطانی کلوانق، ۱۳۹۲: ۱۷-۱۸). لذا دست اندرکاران و نیز خانواده

ورزشکاران به‌عنوان گروه ذینفع از برون داد انتظار موفقیت مطلوب و شایسته، منضبط، سازگار و اخلاقی را دارند و لذا به هر میزان که در برآوردن این انتظار نقصان وجود داشته باشد، درصد جبران آن برمی‌آیند (کاتریراس^۱، ۲۰۱۰:۲۸). به دلایل فراوانی که اغلب آن‌ها فرهنگی- اجتماعی هستند، زن در طول تاریخ فرصت کافی پیدا نکرده است تا شایستگی خود را برای مشارکت فعال در ورزش به اثبات رساند، زیرا مرزهایی در برابر زن نهاده شده که این مرزها را نقش‌های اجتماعی او، به‌عنوان موجود مؤنث ترسیم کرده است (چارلز، ۲۰۱۸). به همین دلیل در جوامع پیشرفته‌ی امروز بیش‌ازپیش اهمیت ورزش در امور مختلف زندگی فردی و اجتماعی انسان روشن شده است. از آنجایی که ورزش به استفاده‌ی درست و مثبت از وقت‌های آزاد و بیکاری کمک نموده و از فردگرایی جلوگیری می‌کند و همچنین مانع از بروز رفتارهای ضد بشری و ضد اخلاقی شده و در ارتقای سطح بهداشت و تندرستی افراد جامعه سهم بسزایی دارد. آغاز و تداوم مشارکت (تعهد ورزشی) در آن از اهمیت بسزایی برخوردار است (سلطانی، ۱۳۹۲:۲۳). در عصر حاضر، ورزش و فعالیت بدنی از جمله کارهایی است که می‌تواند در اوقات فراغت و ایام بیکاری مردم انجام پذیرد و تا حدودی از آثار و عوارض سوء سبک‌های نوین زندگی بکاهد. صاحب‌نظران معتقدند که اگر جامعه‌ای افراد خود را به ورزش ترغیب کند، درواقع به افزایش عزت‌نفس و سلامت جسمی و روحی افراد خود کمک کرده است. به همین دلیل در

جوامع پیشرفته‌ی امروز بیش‌ازپیش اهمیت ورزش در امور مختلف زندگی فردی و اجتماعی انسان روشن شده است. از آنجایی که ورزش به استفاده‌ی درست و مثبت از وقت‌های آزاد و بیکاری کمک نموده و از فردگرایی جلوگیری می‌کند و همچنین مانع از بروز رفتارهای ضد بشری و بداخلاقی شده و در ارتقای سطح بهداشت و تندرستی افراد جامعه سهم بسزایی دارد. آغاز و تداوم مشارکت در فعالیتهای ورزشی از اهمیت بسزایی برخوردار است (نجفی، ۱۳۹۱: ۱۱۰).

پرداختن به تفریحات سالم به‌ویژه فعالیتهای ورزشی آثار مثبت فراوانی در سلامتی جسمی و روحی انسان دارد. شرکت افراد در ورزش منجر به بهبود وضعیت جسمانی و سلامت روحی و سرگرمی بهینه افراد می‌شود (رادیش^۱، ۲۰۱۳: ۷۳). داشتن یک زندگی سالم، مستلزم داشتن تحرک و فعالیتهای ورزشی است و ورزش به‌عنوان یکی از فعالیتهای فراغتی از نوع فعال، نقش تعیین‌کننده‌ای در حفظ سلامتی جسمی و روحی انسان‌ها بازی می‌کند و افرادی که فعالیت جسمی کم‌تری دارند، درخطر ابتلا به بیماری‌های مختلفی چون افسردگی، بیماری‌های جسمی و مرگ زودرس قرار می‌گیرند. از فواید فعالیتهای اجتماعی ورزش و مشارکت ورزشی، ایجاد شبکه‌های دوستان و ایجاد پیوند همبستگی بین افراد است که یکی از ابعاد سرمایه اجتماعی است (محمدی، ۱۳۹۲: ۱۴۶). «مشارکت عبارت است از فعالیتهای ارادی و داوطلبانه‌ای که از طریق آن اعضای یک جامعه در امور محله، شهر و روستای

خود شرکت می‌کنند و به صورت مستقیم و غیرمستقیم در شکل دادن به حیات اجتماعی خود سهم می‌شوند» (هادلند^۱، ۲۰۱۲: ۴۸۹). در مجموع باید گفت اظهارنظرها و تعاریف ارائه شده در مورد مشارکت، بازتاب الگوی اعتقادی و نظری به کار گرفته شده است. تلقی مشارکت صرفاً به عنوان جزئی کمیت پذیر که می‌بایست در یک پروژه تزریق گردد، امکان پذیر نیست. مشارکت اساساً فرآیندی کیفی است که اگر قرار است مؤثر باشد، تغییراتی بنیادین در اندیشه و عمل می‌طلبد؛ بنابراین ارائه یک فهرست جهان‌شمول از عواملی که این فرآیند را محدود می‌سازند، غیرممکن است و هرگونه بحث از موانع مشارکت باید با تفسیر خاصی که از آن پذیرفته می‌شود، مرتبط باشد (تقی‌لو^۲، ۱۳۸۷: ۳۶). مشارکت اجتماعی را نوعی کنش هدفمند در فرآیند تعاملی بین کنشگر و محیط اجتماعی او در جهت نیل به اهداف معین و از پیش تعیین شده تعریف کرده‌اند (گران^۳، ۲۰۱۴). از سوی دیگر، لازمه توسعه پایدار روستایی، مشارکت همه اقشار و گروه‌ها در فرآیند اجتماعی و اقتصادی است (هاشمی، ۱۳۸۹: ۱۴۶). تردیدی نیست که زنان به عنوان نیمی از پیکره جامعه روستایی نقشی بسیار ژرف و سترگ در توسعه آن دارند. این در حالی است که اگر چه مشارکت اجتماعی زنان روستایی به عنوان فرآیند فعال در مسیر توسعه پایدار روستایی از اهمیتی جالب برخوردار است شواهد حاکی از آن است که میزان مشارکت اجتماعی زنان

1. Hadland
2. Taghilou
3. Grant

روستایی در فرآیندهای مختلف اجتماع ناچیز بوده و به مراتب از مردان کم تر است (ویمر، ۲۰۰۶). مشارکت در جامعه محلی یعنی فرآیند کارگیری توانمندی های فردی یا گروهی ذینفعان برای دستیابی به یک هدف گروهی. در این فرآیند، رفتار آگاهانه، خواست جمعی، پذیرش جمعی، انتخاب و وجود نیازهای مشترک اهمیت دارند. آنچه در یک فرآیند مشارکت موفق مهم است احساس نیاز برای حل یک مشکل، شناخت آن مشکل و احساس نیاز به همکاری گروهی با توجه به میزان دانش و توانمندی افراد و شناخت آنان از توانایی ها و امکانات موجود و حداکثر استفاده از آنهاست. اگر به مشارکت به مثابه یک حق (نگاه کنید به ماده ۲۷ اعلامیه جهانی حقوق بشر) بنگریم، متوجه می شویم که تک تک انسان ها مطابق با اعلامیه جهانی حقوق بشر حق دارند که در تعیین سرنوشت خود مشارکت کنند. مشارکت در یک اجتماع محلی از حساس شدن آغاز می شود که نخستین پله مشارکت است. در اسلام نیز مشارکت اجتماعی اهمیتی بسزا دارد. اسلام در ضرورت مشارکت اجتماعی توصیه ها و راهکارهای بسیاری ارائه نموده و بر آن تأکید داشته است. اسلام مشارکت انسان ها را ضامن بقای اجتماعی دانسته و جوامعی را که مشارکت می کنند، جوامعی پویا می داند. مشارکت مؤمنان در عمل اجتماعی که از مصادیق عمل صالح و احسان است، دایره ای گسترده از اعمال در حوزه های نظامی، اقتصادی، فرهنگی، علمی، سیاسی و مانند آن را در برمی گیرد. خدای تعالی در (سوره مائده / آیه شریفه ۲) مسلمانان را به تعاون و یاری

رساندن به یکدیگر فرمان می‌دهد. «وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ» «در نیکوکاری و پرهیزگاری یکدیگر را کمک کنید نه در گناه و تجاوز» در این آیه شریفه مشارکت و تعاون صریحاً ذکر شده است. مشارکت از نظر قرآن صرفاً در کارهای نیک و پسندیده مورد تأیید است و مؤمنان از مشارکت در اموری که تعدی و گناه را در برگیرد بر حذر شده‌اند. در یکی از تفاسیر، مشارکت یک اصل کلی اسلامی شمرده شده است: «آنچه در آیه فوق در زمینه تعاون آمده یک اصل کلی اسلامی است که سراسر مسائل اجتماعی و حقوقی و اخلاقی و سیاسی را در برمی‌گیرد. طبق این اصل مسلمانان موظف‌اند در کارهای نیک تعاون و همکاری کنند ولی همکاری در اهداف باطل و اعمال نادرست و ظلم و ستم، مطلقاً ممنوع است، هر چند مرتکب آن دوست نزدیک یا برادر انسان باشد. اگر این اصل در اجتماعات اسلامی زنده شود و مردم بدون در نظر گرفتن مناسبات شخصی و نژادی و خویشاوندی با کسانی که در کارهای مثبت و سازنده گام برمی‌دارند همکاری کنند و از همکاری کردن با افراد ستمگر و متعدی در هر گروه و طبقه‌ای که باشند، خودداری نمایند، بسیاری از نابسامانی‌های اجتماعی سامان می‌یابد (مکارم شیرازی، ۱۳۹۴: ۷۰). در قرآن کریم اموری چون انفاق، جهاد و امر به معروف و نهی از منکر از مصادیق بارز مشارکت به شمار می‌رود. از سوی دیگر، آگاهی زنان می‌تواند در طولانی مدت آن‌ها را نسبت به کسب حقوق‌شان مصر سازد. زنان باید بپذیرند نابرابری زنان و مردان

نتیجه تبعیض ساختاری و نهادی است نه به دلیل نابرابری ذاتی زنان (باورزا، ۲۰۱۲:۲۱۲). لازمه این امر درک تفاوت میان نقش‌های جنسی و جنسیتی است و اینکه نقش‌های جنسیتی به صورت اجتماعی شکل گرفته و قابل تغییر هستند. هر گونه چشم‌انداز و آگاهی جنسیتی بر پایه اصل برابری جنسیتی قرار دارد. برای زنان این امر مستلزم پذیرش شأن و مقام خود و خودباوری می‌باشد. هدف برنامه‌های توانمندسازی زنان سازمان ملل در مناطق مختلف افزایش اعتماد به نفس زنان و در مرحله بعد استفاده از این عامل جهت بهبود زندگی آنها است (کولیک، ۲۰۱۱:۴۶). در نظریه کالینز وقتی یک جنس می‌تواند وسایل سرکوب را به کار گیرد، پس می‌تواند از این قدرت برای تسلط بر جنس مقابل و تعمیم آن در نظام نابرابر جنسی استفاده کند. جنسی که قدرت کم‌تر دارد باید استراتژی‌هایش را با این امتیاز قدرتی سازگار کند.

جدول (۱) رویکردهای نظری به افزایش توانمندی زنان را بطور خلاصه نشان

می‌دهد:

جدول ۱: رویکردهای نظری به ارتقای سطح توانمندی زنان

متغیرهای مستقل	رویکردهای نظری
شناخت ارزش‌ها و توانایی‌های خود، توانمندی روانی و	فمینیسم رادیکال: فمینیست‌های رادیکال ارزش ویژه زن را در مقابله با نظامی که به او کم‌بها می‌دهد مورد تأکید قرار می‌دهند. از نظر این دیدگاه برای ارائه فرصت‌های بیشتر به آنها، نخست باید ذهن زنان را

شخصیتی	به گونه‌ای بازسازی کرد تا آنکه هر زنی ارزش و توانایی‌اش را تشخیص دهد
احترام به خویشتن (توانمندی روانی)	دیدگاه نوسازی: این دیدگاه بر تجاری تأکید می‌کند که احساس کفایت و احترام به خویشتن را در زنان ارتقاء بخشیده و روابط آن‌ها با دیگران به‌خصوص اعضای خانواده را دگرگون می‌نماید.
توانمندی اقتصادی	دیدگاه کالینز: زمانی که وسایل سرکوب و امتیازات مادی مردان کاهش یابد، در این هنگام موقعیت زنان به خاطر افزایش امتیازات مادی و کنترل وسایل سرکوب ارتقا یافته و این امر باعث بالا رفتن فعالیت‌ها و مشارکت آنان می‌شود.
مالکیت درآمد و داشتن شغل=توانمندی اقتصادی	نظریه تضاد: بر اساس این نظریه تسلط مردان و تحت انقیاد بودن زنان در فرایند تولید شکل گرفته است؛ و عامل فروتری زنان را توانایی اقتصادی بیشتر مردان می‌دانند پس با افزایش توان اقتصادی زن توانمندی وی در زمینه‌های مختلف افزایش می‌یابد.

وندالیسم را می‌توان به‌مثابه یک آسیب یا درد اجتماعی تلقی کرد. احساس خشم مهم‌ترین بعد از این احساسات منفی است (علی‌وردی‌نیا، ۱۳۹۲: ۷۷). میلز وندالیسم و سایر اشکال کج‌رفتاری را معلول دگرگونی ساختی در جامعه می‌داند (محسنی تبریزی، ۱۳۸۶: ۴۵). به‌زعم او کشاکش میان اخلاق، رسوم، ارزش‌ها و منافع گروه‌های اجتماعی زمینه را برای پیدایی انواع صور بزهکاری، کج‌رفتاری و یا آسیب اجتماعی فراهم می‌سازد. زمانی که یک نظام اخلاقی مورد تغییر و یا تهدید قرار گیرد، افرادی که نظام اخلاقی موجود حافظ منافع آن‌هاست در ممانعت از تضعیف و یا تغییر آن کوشا می‌شوند. در مقابل گروه دیگری خواستار دگرگونی و فروپاشی آن می‌گردند. در نتیجه بین دو گروه اجتماعی متعارض و متضاد برخورد و ستیزه درمی‌گیرد و زمینه

مساعدی برای پیدایش آسیب‌های اجتماعی خاصی فراهم می‌شود (محسنی تبریزی، ۱۳۹۰:۶۹). وندالیسم غالباً ریشه اکتسابی دارد و از شرایط محیطی ناشی می‌شود. نوجوانان و جوانان متهمان اصلی این نوع رفتارهای خرابکارانه هستند و وضعیت اجتماعی شهرها نظیر سطح درآمد، تسهیلات رفاهی و معیشتی، محرومیت‌های طبقاتی، مهاجرنشینی و ... وقوع آن را تشدید می‌کند (میرفردی، ۱۳۹۱:۳۹). مقالات متعددی نگارش شده نشان می‌دهند که پدیده وندالیسم دستکم در بین نوجوانان و جوانان شهرهای بزرگ رواج دارد و درصد قابل توجهی از نوجوانان و جوانان، حداقل یکبار در طول زندگی خود دست به یک رفتار وندالیستی زده‌اند. با توجه به موارد یاد شده، طرح حاضر به دنبال پاسخی بر وجود ارتباط میان روحیه وندالیستی و شرکت زنان در فعالیتهای ورزشی است.

با توجه به اهمیت موارد یادشده و ضرورت توجه به ابعاد آن و همچنین با توجه به اینکه زنان در خانواده، اجتماع و سایر نهادها نقشی مهم بر عهده دارند سزاوار مطالعه بیشتر در این زمینه است؛ بنابراین تحقیق حاضر قصد بررسی ارتباط میان روحیه وندالیستی و شرکت زنان در فعالیتهای ورزشی منتخب را دارد.

فرضیه اصلی

میان روحیه وندالیستی و مشارکت ورزشی زنان در فعالیتهای ورزشی منتخب ارتباط معنی‌دار وجود دارد.

ابزار پژوهش

در دو دهه‌ی گذشته علاوه بر پارادایم مرسوم تحقیق (مبتنی بر اصالت تحصیلی یا اثبات‌گرایی) استفاده از پارادایم‌های دیگری مورد توجه قرار گرفته است. به‌طوری‌که در حال حاضر برای شناسایی مسائل و مشکلات سیستم‌های اجتماعی- رفتاری به‌طور اعم و محیط‌های آموزشی به‌طور اخص، استفاده از روش‌های مبتنی بر ترکیب پارادایم‌های تحقیق از اهمیت برخوردار شده است.

پس از هماهنگی‌های اولیه با مسئولین کشوری نظارت بر رشته‌های ورزشی راکتی، و تعیین جامعه آماری ورزشکاران خانم در هر رشته که دارای بیمه ورزشی معتبر و همچنین حداقل سه جلسه در هفته در رشته ورزشی خویش فعال باشند و جزو آمار رسمی هر فدراسیون منظور شده باشند به‌عنوان جامعه آماری هر رشته ورزشی انتخاب شدند؛ و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب و برآورد تعداد نمونه صورت گرفت. لذا با توجه به جمعیت کل زنان ورزشکار در رشته‌های راکتی که ۶۳۵ نفر می‌باشند، حجم نمونه مورد بررسی ۲۳۹ نفر است. تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها نیز با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام گرفته است.

در این پژوهش نیز با استفاده از تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده و به‌کارگیری ترکیب روش‌های کمی و کیفی، تحت عنوان روش‌های تحقیق آمیخته استفاده شد. لذا در فاز

اول به صورت کیفی با استفاده از روش های مشاهده، مصاحبه و جمع آوری اطلاعات و مستندات معتبر داده های کیفی به دست می آید و سپس داده های کمی بررسی شد و در انتها با استفاده از داده های کیفی، به توصیف ویژگی های آنها پرداخته شد. در تشریح نتایج پس از آنکه گروه ها از نظر متغیر مورد مقایسه قرار گرفتند، از طریق تحلیل داده های کیفی بررسی می شوند که چرا این تفاوت وجود دارد. لذا روش تحقیق از نوع طرح تحقیق آمیخته (اکتشافی) و روش و ابزار جمع آوری اطلاعات همان گونه که عنوان گردید مصاحبه، مطالعه کتابخانه ای و میدانی و استفاده از پرسشنامه استاندارد است. ابزارهای مورد استفاده در این بررسی شامل: پرسشنامه میزان گرایش به رفتارهای نابهنجار: هدف از آن ارزیابی میزان گرایش به رفتارهای نابهنجار در بین ورزشکاران خانم رشته های راکتی بود که در این مقاله به شاخص روحیه وندالیستی پرداخته شده است. این پرسشنامه دارای ۱۸ سؤال بوده است که سؤالات یک تا چهار برای روحیه وندالیستی در نظر گرفته شد. طیف پاسخ دهی آن از نوع لیکرت پنج گزینه ای است. پرسشنامه استاندارد انگیزه مشارکت ورزشی (گیل و همکاران، ۱۹۸۳) متشکل از ۳۰ گویه و ۸ خرده مقیاس است که پاسخ به گویه ها بر اساس طیف ۳ گزینه ای لیکرت کد گذاری شده است.

تجزیه و تحلیل یافته ها

یافته ها

استفاده از آمار توصیفی به منظور تلخیص اطلاعات جمع‌آوری شده و شناخت بیشتر جامعه مورد بررسی صورت پذیرفته است و هدف آن نیز توصیف، استخراج نکات اساسی و ترکیب داده‌ها به کمک زبان اعداد است. در پژوهش حاضر با ارائه جداول و نمودارهای مربوطه به بررسی توصیفی مشاهدات پرداخته شده است (سرمد، ۱۳۸۳). در این بخش سؤالاتی از پرسش‌نامه را که جنبه تقریباً عمومی دارد و از افراد پرسیده شده است با رسم جداول و نمودارهای مختلف نمایش داده شده است (جداول ۲ و ۳).

جدول ۲: ویژگی‌های جمعیت شناختی وضعیت تأهل شرکت‌کنندگان

ابعاد	فراوانی	درصد فراوانی
متأهل	۴۱	۱۷/۱۵
تأهل	۱۹۸	۸۲/۸۴
مجرد		
جمع	۲۳۹	۱۰۰

جدول ۳: ویژگی‌های جمعیت شناختی دامنه سنی شرکت‌کنندگان

ابعاد	فراوانی	درصد فراوانی
۱۸ تا ۲۰ سال	۲۸	۱۲
۲۱ تا ۲۳ سال	۵۹	۲۵/۲
سن		
۲۴ تا ۲۶ سال	۱۱۱	۴۵/۵
۲۶ سال به بالا	۴۰	۱۷/۴

۱۰۰	۲۳۹	جمع
-----	-----	-----

سؤالاتی همچون تأهل، سن و سابقه ورزشی بررسی شده است. در ادامه، آمار توصیفی مربوط به جمعیت شناختی پاسخ‌دهندگان مورد بررسی قرار گرفته است و با توجه به بررسی شاخص‌ها در چهار گرایش ورزشی بدمینتون، تنیس، پینگ پنگ و اسکواش؛ نتایج بررسی در یک طبقه ورزش‌های راکتی مورد بررسی قرار می‌گیرد. لذا جامعه آماری کلیه ورزشکاران رشته‌های راکتی می‌باشند.

برای آماره‌های توصیفی متغیرها با استفاده از سؤالات اختصاصی پرسش‌نامه و به همراه استفاده از نمره‌گذاری طیف لیکرت استخراج شده‌اند و در نهایت آماره‌های توصیفی مربوط به مؤلفه‌های میزان گرایش به رفتارهای نابهنجار و پرسش‌نامه انگیزه مشارکت ورزشی در ادامه ارائه شده‌اند (جدول ۴). چولگی که شاخصی است برای اندازه‌گیری میزان تقارن یا عدم تقارن یک توزیع است در ردیف چهارم جدول (۴) برای متغیر روحیه وندالیستی و شاخص مشارکت ورزشی ارائه شده است. ضریب چولگی برای تمامی متغیرها در بازه قابل قبول و نرمال است.

جدول ۴: ویژگی‌های جمعیت شناختی وضعیت سابقه ورزشی شرکت‌کنندگان

درصد فراوانی	فراوانی	ابعاد	
۹/۹	۲۳	۲۰ تا ۲ سال	سابقه
۱۹/۴	۴۸	۲ تا ۴ سال	
۲۵/۲	۵۹	۴ تا ۶ سال	

۶۸	۲۶/۴	۶ تا ۸ سال
۳۲	۱۴	۸ تا ۱۰ سال
۹	۵	۱۰ بالا
۲۳۹	۱۰۰	جمع

بنابراین برای این متغیرها چولگی مشاهدات به سمت راست است، طبق نتایج به دست آمده از پرسشنامه‌ها ضریب چولگی برای همه متغیر در بازه قابل قبولی است، به عبارتی می‌توان گفت که توزیع داده‌ها شبیه به توزیع نرمال است. ضریب برجستگی شاخصی است که میزان برجستگی یا ارتفاع یک توزیع نسبت به توزیع نرمال را نشان می‌دهد که در مورد توزیع نرمال کشیدگی صفر است و اگر کشیدگی یک توزیع بیش‌تر از نرمال باشد یعنی پراکندگی آن کم‌تر از نرمال باشد ضریب کشیدگی عددی مثبت است و بالعکس اگر کشیدگی یک توزیع کم‌تر از نرمال باشد یا پراکندگی آن بیش‌تر از نرمال باشد ضریب کشیدگی عددی منفی خواهد بود. ضریب برجستگی مشاهدات در تمامی متغیرها از توزیع نرمال پیروی می‌نماید. آماره‌های توصیفی برای متغیرهای پژوهش در جدول (۵) ارائه شده است.

جدول ۵: آماره‌های توصیفی برای مؤلفه‌های پرسش‌نامه میزان گرایش به روحیه وندالیستی و انگیزه مشارکت ورزشی

روحیه وندالیستی	انگیزه مشارکت ورزشی	تعداد
۲۳۹	۲۳۹	

۲/۹۰۷۲	۳/۵۸۸۵	میانگین
۰/۰۸۳۰	۰/۵۸۳۹۱	انحراف معیار
-۰/۰۲۹	-۰/۰۵۵	چولگی
-۰/۸۸۳	-۰/۵۰۴	کشیدگی

بعد از انجام مصاحبه با خبرگان و متخصصین پنج شاخص با توجه به مبانی نظری و پیشینه‌های تحقیقات اکتشاف شد حال در ادامه برای تبیین آماری و استنباط این ابعاد با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی با استفاده از نرم‌افزار لیزرل اقدام شده است. برای سنجش پرسشنامه تلفیقی میزان گرایش به رفتارهای نابهنجار و انگیزه مشارکت ورزشی، از روش تعیین روایی سازه (تحلیل عاملی) استفاده گردیده است و نتایج آن در جداول ذیل نشان داده شده است (جداول ۶ و ۷).

جدول ۶: آماره‌های توصیفی برای متغیرهای پژوهش

انگیزه مشارکت ورزشی	روحیه وندالیستی	
۰/۸۳	۰/۹۱	Z
۰/۲۱۲	۰/۳۴۱	معناداری
توزیع نرمال	توزیع نرمال	نتیجه

جدول ۷: نتیجه آزمون بارتلت و شاخص KMO پرسشنامه تلفیق شده رفتارهای نابهنجار و مشارکت ورزشی

۰/۷۹۹	مقدار شاخص KMO
-------	----------------

۱۵۹۰/۰۹۹	مجذور X۲	آزمون کروییت بار تلت
۲۳۴	درجه آزادی	
۰/۰۰۱	سطح معنی داری	

برای تحلیل عوامل از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی استفاده شده است. شاخص‌های آماری پرسشنامه تلفیق شده رفتارهای نابهنجار و مشارکت ورزشی را در جدول ۸ نشان می‌دهد.

جدول ۸: شاخص‌های آماری پرسشنامه تلفیق شده روحیه وندالیستی و مشارکت ورزشی

شاخص عامل	مقدار ویژه	درصد واریانس تبیین شده	درصد تراکمی واریانس تبیین شده
مؤلفه روحیه وندالیستی	۷/۹۴۰	۱۹/۰۰۶	۱۹/۰۰۶
مؤلفه انگیزه مشارکت ورزشی	۶/۴۶	۱۶/۸۶۸	۳۰/۸۷۳

عامل‌های اول تا پنجم دارای مقادیر بالاتر از یک می‌باشند و به ترتیب ۱۹/۰۰۶، ۱۷/۹۰۱، ۱۳/۴۸۳، ۱۲/۹۹۳ و ۱۶/۸۶۸ درصد و روی هم رفته ۸۴/۱۲۶ درصد واریانس کل را تبیین می‌کنند.

جدول ۹: ماتریس عاملی چرخش یافته واریماکس پرسشنامه انگیزه مشارکت ورزشی و روحیه

وندالیستی

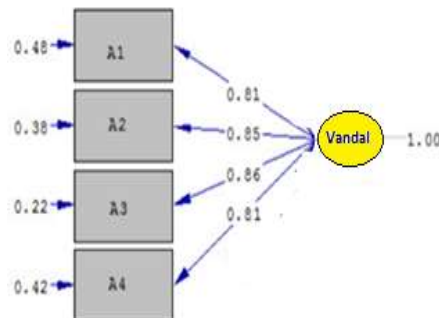
ابعاد	ردیف	درصد واریانس	سؤالات	بار عاملی	اولویت
	۱		می خواهم مهارتم را بهبود بخشم.	۰/۷۰۹	۱۳
	۲		می خواهم با دوستانم باشم.	۰/۷۴۶	۱۲
	۳		دوست دارم پیروز شوم.	۰/۹۶۳	۲
	۴		می خواهم تخلیه انرژی کنم.	۰/۹۲۷	۳
	۵		سفر و اردوهای ورزشی را دوست دارم.	۰/۸۰۶	۹
	۶		می خواهم شکل بدنی (هیکل) خود را حفظ کنم.	۰/۸۲۷	۷
انگیزه	۷	۱۴/۴۶۲	۷- هیجان را دوست دارم.	۰/۹۶۴	۱
مشارکت	۸		کار گروهی را دوست دارم.	۰/۸۶۱	۲
	۹		پدر و مادر و دوستان نزدیکم از من می خواهند تا به فعالیت ورزشی ادامه دهم.	۰/۹۲۷	۱
	۱۰		می خواهم مهارت های جدید یاد بگیرم.	۰/۷۱۱	۵
	۱۱		دوست دارم دوستان جدیدی پیدا کنم.	۰/۷۲۷	۴
	۱۲		دوست دارم کارهایی که در آنها	۰/۸۳۷	۳

ابعاد	ردیف	درصد واریانس	سؤالات	بار عاملی	اولویت
			ماهرم انجام دهم.		
	۱۳		می‌خواهم از تنش‌ها و فشارها رهایی یابم.	۰/۸۰۵	۶
	۱۴		جایزه گرفتن را دوست دارم.	۰/۷۹۵	۷
	۱۵		تمرین کردن را دوست دارم.	۰/۸۵۹	۸
	۱۶		انجام برخی از فعالیت‌ها را دوست دارم.	۰/۸۹۳	۲
	۱۷		دوست دارم فعال باشم.	۰/۸۷۷	۴
	۱۸		روحیه تیمی را دوست دارم.	۰/۸۰۰	۶
	۱۹		دوست دارم بیرون از خانه باشم.	۰/۸۱۱	۵
	۲۰		رقابت کردن را دوست دارم.	۰/۷۴۳	۸
	۲۱		احساس مهم بودن را دوست دارم.	۰/۸۷۱	۳
	۲۲		عضو گروه (تیم) بودن را دوست دارم.	۰/۸۰۴	۷
	۲۳		می‌خواهم به سطوح بالاتر ورزشی برسم.	۰/۹۴۶	۱
	۲۴		می‌خواهم تناسب جسمانی داشته باشم.	۰/۷۰۷	۹
	۲۵		می‌خواهم معروف شوم.	۰/۷۰۹	۱۳

ابعاد	ردیف	درصد واریانس	سؤالات	بار عاملی	اولویت
روحیه وندالیستی	۲۶		مبارزه طلبی و رقابت را دوست دارم.	۰/۹۶۳	۲
	۲۷		مربی‌ام را دوست دارم.	۰/۹۲۷	۳
	۲۸		کسب موفقیت و مشهور شدن را دوست دارم.	۰/۸۳۷	۳
	۲۹		دوست دارم تفریح کنم.	۰/۸۵۹	۸
	۳۰		استفاده از امکانات، تجهیزات و وسایل ورزشی را دوست دارم.	۰/۹۶۳	۲
	۳۱		سر به سر گذاشتن سایرین	۰/۹۳۶	۲
	۳۲		نقاشی کشیدن بر در و دیوار	۰/۸۰۴	۹
	۳۳	۱۸/۹۸۴	بر هم زدن نظم	۰/۸۲۱	۵
	۳۴		یادگاری نوشتن بر تنه درختان	۰/۹۵۰	۱
	۳۵		فحش و ناسزا گفتن	۰/۸۰۸	۸
خشونت و درگیری	۳۶	۱۷/۹۸۸	بگو و مگو داشتن با دیگران	۰/۸۹۰	۳
	۳۷		رو در روی اعضای خانواده	۰/۸۴۶	۴

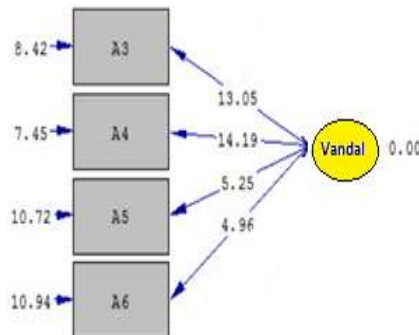
شکل ۲ مدل اندازه‌گیری متغیرهای مکنون (بعد روحیه وندالیستی) را در حالت تخمین استاندارد نشان می‌دهد. بارهای عاملی مدل در حالت تخمین استاندارد میزان تأثیر هر کدام از متغیرها و یا گویه‌ها را در توضیح و تبیین واریانس نمرات متغیر یا

عامل اصلی نشان می‌دهد؛ به عبارت دیگر بار عاملی نشان‌دهنده میزان همبستگی هر متغیر مشاهده‌گر (سؤال پرسشنامه) با متغیر مکنون (عامل‌ها) است. با توجه به شکل ۲ می‌توان بارهای عاملی هر یک از سؤالات تحقیق را مشاهده نمود. برای مثال بار عاملی سؤال دوم در بعد روحیه وندالیستی ۰/۸۵ می‌باشد؛ به عبارت دیگر سؤال اول تقریباً ۸۵ درصد از واریانس متغیر شاخص‌های روحیه وندالیستی را تبیین می‌نماید. مقدار ۰/۳۶ نیز مقدار خطا می‌باشد (مقدار واریانسی که توسط سؤال اول قابل تبیین نیست، واضح است که هر چه مقدار خطا کمتر باشد ضرایب تعیین بالاتر و همبستگی بیشتری بین سؤال و عامل مربوطه وجود دارد). مقدار ضریب تعیین عددی بین ۰ و ۱ است که هر چه به سمت ۱ نزدیک شود مقدار تبیین واریانس بیشتر می‌گردد. همانطور که بارهای عاملی نشان می‌دهد میزان کلیه بارهای عاملی بالاتر از ۰.۵ است که بیانگر روایی همگرا است.

شکل ۲: مدل اندازه‌گیری متغیر مکنون بعد روحیه وندالیستی در حالت تخمین استاندارد

شکل ۳ معناداری ضرایب و پارامترهای به دست آمده مدل اندازه گیری متغیرهای مکنون (بعد روحیه وندالیستی) را نشان می دهد که تمامی ضرایب به دست آمده معنادار شده اند. مقادیر آزمون معناداری بزرگ تر از $1/96$ یا کوچک تر از $1/96$ - نشان دهنده معناداری بودن روابط است. مبنای تأیید یا رد شدن فرضیات (معناداری روابط) بررسی مدل در حالت ضرایب معناداری است. در سطح خطای $0/05$ و آزمون دوطرفه (پیش فرض نرمال) مقادیر بحرانی اعداد $1/96$ و $-1/96$ می باشند. چنانچه ضرایب معناداری بیشتر از $1/96$ و یا کوچک تر از $-1/96$ باشند فرض صفر رد و فرض یک یعنی وجود ارتباط معناداری تأیید می شود.

شکل ۳: مدل اندازه گیری های متغیرهای مکنون درون زا در حالت ضرایب معناداری

جدول ۱۰: آماره های مربوط به ضرایب تحلیل عاملی تأییدی بعد روحیه وندالیستی

P	C.R.	Standardized Estimate	S.E.	Estimate	سؤال $A_4 <$
۰.۰۰۰	۱۴.۱۹	۸۵	۷.۷۸۴	۸۹۳	

روحیه ندالیستی				
سؤال A۳ <				
۰.۰۰۰	۱۳.۰۵	۸۱	۷.۷۶۷	۸۹۹
روحیه ندالیستی				
سؤال A۲ <				
۰.۰۰۰	۱۳.۸۰	۸۳	۹.۵۷۰	۹۸۲
روحیه ندالیستی				
سؤال A۱ <				
۰.۰۰۰	۱۱.۷۰	۷۶	۹.۳۹۵	۹۹۵
روحیه ندالیستی				

جدول ۱۱: شاخص‌های برازش مدل ساختاری بعد روحیه وندالیستی

شاخص	Df	X ^۲	X ^۲ /df	RMSEA	NFI	AGFI	CFI	IFI	GFI
مقدار	۴۴	۸۱/۹۱	۱/۸۶	۰/۰۶۵	۰/۹۱	۰/۹۰	۰/۹۰	۰/۹۰	۰/۹۰

اگرچه شاخص مجذورکای معنادار بود، ولی با توجه به این که این شاخص در مواردی که حجم نمونه بالاست معنادار می‌شود، قابل اغماض هست. در عوض به جای شاخص مجذورکای به تفسیر شاخص دیگری به نام نسبت مجذورکای بر درجه آزادی (X^2/df) می‌پردازند. حاصل تقسیم شاخص مجذورکای بر درجه آزادی برابر با ۱/۸۶ است که در مقایسه با مقدار بحرانی ۵ شاخص قابل قبولی است. شاخص ریشه

میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA) در این مدل برابر با ۰/۰۶۵ است که حد مجاز MSEAR، ۰/۰۸ است. شاخصهای GFI, AGFI و NFI بترتیب برابر با ۰/۹۰، ۰/۹۰ و ۰/۹۱ است که نشان‌دهنده برازش بسیار مناسبی می‌باشند با توجه به این که مقادیر این شاخص‌ها بالای ۰/۹ است، در نتیجه نشانگر برازش خوب مدل هستند.

بحث و تفسیر

وجود مسائل اجتماعی متأثر از فرآیندهایی، چون تأخر فرهنگی، بی‌هنجاری، تضاد اجتماعی، از خودبیگانگی به بروز پیامدها و آسیب‌های اجتماعی منجر می‌گردد. با توجه به این بحث، پدیده وندالیسم یکی از عوامل تأثیرگذار بر رشد مسائل اجتماعی است. وندالیسم از جمله کج‌روی‌های جامعه جدید است که ناشی از تغییرات سریع اجتماعی، رشد آنومی و تمایلات روزافزون انسان و ناکامی وی در رسیدن به این تمایلات است و احساس از خودبیگانگی، اجحاف، خشم و تنفیری که افراد نسبت به اجتماع و محیط اطرافشان دارند که خود بیان‌کننده ضعف و اختلال هنجاری در ساختار فرهنگی و اجتماعی جامعه است. در این مقاله، مقدار شاخص پایایی بر اساس ضریب آلفای کرونباخ KMO معادل ۰/۷۹۹ است؛ بنابراین چون شاخص به یک نزدیک است نمونه‌های انتخاب شده برای تحلیل کفایت می‌کند. آزمون بارلت در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است؛ که حاکی از مناسب بودن ماتریس همبستگی برای تحلیل عاملی داده‌ها می‌باشد. علاوه بر این، با انجام تحلیل عاملی اکتشافی و دوران عمودی، نه

عامل اصلی شناسایی گردید. معیار در نظر گرفتن بار هر عامل در هر پژوهش متفاوت می‌باشد؛ برخی از پژوهشگران از نقطه برش حداقل $0/30$ و برخی دیگر از نقطه برش حداکثر $0/55$ استفاده می‌کنند (کاظم نژاد و همکاران، ۱۳۹۰). در پژوهش حاضر نیز با حذف گویه‌هایی که بار عاملی آن‌ها کمتر از $0/5$ بود، ۴۹ گویه به دست آمد و تعداد ۹ گویه حذف شد. این ۹ عامل در مجموع $84/126$ درصد از واریانس عوامل کلیدی گرایش به رفتارهای نابهنجار و مشارکت ورزشی را تبیین می‌کند که مقدار قابل قبولی است.

مقایسه کمی ابعاد روحیه وندالیستی و انگیزه مشارکت ورزشی نیز نشان داد که: هراندازه توجه به انگیزه مشارکت ورزشی بیشتر می‌شود، روحیه وندالیستی کاهش می‌یابد؛ بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر وجود رابطه بین «مشارکت ورزشی و روحیه وندالیستی» تأیید می‌شود. شدت ارتباط این دو متغیر ($-0/402$) در سطح پایینی و منفی ارزیابی می‌شود. نمودار همبستگی بین دو متغیر این نتیجه را تأیید می‌کند.

نتیجه‌گیری

از دیدگاه اجتماعی، وندالیسم را می‌توان در پنج گروه دسته‌بندی کرد: «۱- وندالیسم مال‌اندوز: صدمه‌های وارده در این نوع، برای کسب پول و اموال است. اعمالی مانند کندن و برداشتن علائم راهنمایی، آرم اتومبیل‌ها، تابلوها و تلفن عمومی. شخص وندال در این حالت، تنها در اندیشه تصاحب اشیای عمومی است؛ حتی

چیزهای بی ارزش. ۲- وندالیسم تاکتیکی: خسارت‌های ایجاد شده در این حالت، یک تاکتیک حساب شده است. ۳- وندالیسم انتقامجو: تخریب اموال به قصد انتقام، از انواع مهم و شدید وندالیسم به حساب می‌آید. درصد تخریب واقعی به طور معمول از آنچه به ظاهر دیده می‌شود، بیشتر است و پیامدهای زیادی به دنبال دارد. ۴- وندالیسم تفریحی: ویرانی‌های زیادی بر اثر این نوع وندالیسم و تفکر حاکم بر آن بر پیکر جامعه وارد می‌آید. این کار یک قانون شکنی محض است؛ اما در موارد زیادی هم نقض هیچ قانون مشخص نیست. ۵- وندالیسم خصومت‌گرایانه: مثال‌هایی از این نوع وندالیسم خشن و وحشیانه از خط کشیدن روی بدنه اتومبیل، بیرون کشیدن گل‌های پارک، آزار دادن حیوانات و جانوران برخی تفریحگاه‌های عمومی، پنجره کردن لاستیک‌های اتومبیل‌های یک توقفگاه، شکستن آنتن و آینه اتومبیل و موتور سیکلت، قرار دادن موانع بزرگ روی خطوط راه آهن، پرتاب سنگ به شیشه‌های قطار در حال حرکت و اتصال برق به وسایل عمومی (نقدی، ۱۳۸۶: ۱۱۵-۱۱۲). در تحقیقی که به بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر گرایش به وندالیسم (خرابکاری) در بین دانش آموزان پرداختند و اظهار کردند که وندالیسم، پدیده‌ای ملموس و در عین حال، واقعی تلخ و گریزناپذیر است که به عنوان یکی از نمودهای زندگی اجتماعی در جامعه مدرن و ماشینی حضور دارد که به نظر می‌رسد گرایش به وندالیسم با متغیرهای پایگاه اجتماعی - اقتصادی و جامعه‌پذیری مرتبط است. لذا حضور و مشارکت در ورزش می‌تواند با ایجاد یک پایگاه اجتماعی جدی بتواند در کاهش رفتار نابهنجار مؤثر باشد

که با نتیجه تحقیق حاضر همسویی نشان می‌دهد (میرفردی، ۱۳۹۱). در تحقیقی که به شناسایی و رتبه‌بندی عوامل بازدارنده مشارکت ورزشی زنان پرداختند، نتیجه نشان داد که با افزایش تنوع عوامل بازدارنده، میزان مشارکت در فعالیت‌های ورزشی کاهش می‌یابد و از جمله خطرات بروز رفتارهای نا بهنجار را به دنبال خواهد داشت (امرائی، ۱۳۹۰). در پژوهشی که به بررسی نگرش زنان به مشارکت ورزشی و عوامل اجتماعی، روانی مؤثر بر آن پرداخته است عنوان گردیده که توسعه مشارکت اجتماعی زنان در فعالیت‌های ورزشی سبب اعتماد اجتماعی بیشتر و لذا می‌تواند در کاهش روحیه وندالیستی و گرایش به رفتار نابهنجار مؤثر باشد و با این تحقیق نتایج آن همسوست (کارگر، ۱۳۹۳). در تحقیقی که به بررسی آنومی اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن پرداخته‌اند مشخص شد اغتشاش در هنجارها از جمله عامل باز دارنده فعالیت ورزشی است و لذا ارتباط مستقیم بین گرایش به رفتار نابهنجار و کاهش انگیزه مشارکت ورزشی به چشم می‌خورد و با این تحقیق نتایج آن همسوست (حسینی نثار، ۱۳۹۵). در پژوهشی که به بررسی نقش عوامل محیطی مؤثر بر تخریب‌گرایی (وندالیسم) در کیفیت عرصه‌های عمومی شهر پرداخته است عنوان شد: تغییر در عوامل محیطی در فضاهای شهری موجب کاهش و یا تغییر مکان وقوع رفتارهای تخریب‌گرایانه افراد در فضاهای شهری عمومی می‌شود. از تغییرات عوامل محیطی به نظر می‌رسد انگیزه مشارکت ورزشی هم نقش مهمی داشته باشد و با این تحقیق نتایج آن همسوست (بندرآباد، ۱۳۹۶). در تحقیقی که به بررسی صفات شخصیتی با سوء رفتار تحقیق در

دانشمندان هلندی به صورت مطالعه تطبیقی پرداختند و عنوان کردند که افزایش در سطح تحصیلات و توجه به ورزش به عنوان یکی از ابعاد سبک زندگی در کاهش بروز رفتارهای غیرمعارف مؤثر است و با این تحقیق نتایج آن همسوست (تیجدینک، ۲۰۱۶).

لذا، در شرایطی که همبستگی متقابل فرد و جامعه از میان برود و فرد نتواند به کمک مکانیزمها و ابزارهایی که جامعه در اختیارش قرار می دهد، به اهدافش دست یابد؛ در نتیجه از راههای دیگری که خلاف قانون است، سعی می کند به آن اهداف برسد. در نتیجه می گوئیم فرد نابهنجار شده است؛ وقتی این حالت به صورت عام در جامعه شیوع پیدا می کند، می گوئیم جامعه دچار آنومی یا نابسامانی شده است؛ به عبارتی دیگر «با از بین رفتن ارزشها و هنجار یا ضعیف شدن هنجارها و ارزشها اعضای جامعه دیگر ارزشها و اهداف مشترکی را قبول ندارند؛ بنابراین، سرکشی روزافزون انسان؛ به خصوص نسل جوان، نه تنها نشان دهنده احساس اجحاف و درماندگی توأم با خشونت، پرخاشگری و آشوبگری آنان است؛ بلکه معرف تحمیلات اجتماعی و تجویزهای نادرست نیروهای قاهر و سرکوبگر بیرونی در جامعه ای است که به جای در نظر گرفتن ارزشها، باورها، رفتارها و الگوهای فرد، گروه، قشر یا نسلی دیگر، تنها نگرشها و الگوهای خود را به آنان تجویز می کنند. از سوی دیگر، تمدن ماشینی امروزه با توجه به توسعه شهری نامنظم در کشورهای جهان سوم، باعث بروز پیامدهایی، همچون رشد بی رویه جمعیت شهری، تغییر نحوه زندگی،

در آمیختگی سنت‌های کهنه و نو، تضعیف انسجام و همبستگی اجتماعی، شکست‌ها، عقده‌های روانی و امیال سرکوب شده را به ارمغان آورده است. محققان علوم اجتماعی معتقدند، تخریب اموال عمومی یا خرابکاری جوانان می‌تواند مقدمه‌ای برای رفتارهای بزهکارانه باشد. لذا پیشنهاد می‌شود توسط پژوهشگران دیگر این پژوهش، در ساختارهای خردتر مثل فدراسیون و باشگاه‌ها، هیئت‌های ورزشی و دیگر سازمان‌های ورزشی انجام گرفته و نتایج حاصله با نتایج پژوهش حاضر، مقایسه شود. همچنین در پژوهش‌های آتی میزان تأثیر هرکدام از عوامل به‌دست‌آمده در این پژوهش، به‌طور جداگانه مورد بررسی و پیشنهاد می‌شود موانع و چالش‌های پیش روی متناظر با برنامه‌های کلان کشوری در حوزه پیشگیری از سایر رفتارهای نابهنجار نیز مورد توجه قرار گیرد. انجام تحقیقات بیشتر بر ورزش‌های دیگر و گروه‌های سنی و جنسی متفاوت از کلیه پیشنهادات این تحقیق است.

منابع

- Bowers, R. (2012), *Toward an Integrated Model: Using Nonviolent Communication in Mediation*, MA Thesis, Conflict Analysis and Engagement. Yellow Springs, OH: Antioch University Midwest, 208-215.
- Casey, C. R. M. Eime, corresponding author J. T. Harvey, N. A. Sawyer, M. J. Craike, C. M. Symons, and W. R. Payne (2017), "The influence of a Healthy Welcoming Environment on participation in club sport by adolescent girls: a longitudinal study", *BMC Sports Sci Med Rehabil*, 2017, 9: 12. (In Persian)
- Charles C. Branas, Eugenia South, Michelle C. Kondo, Bernadette C. Hohl, Philippe Bourgois, Douglas J. Wiebe, John M. MacDonald (2018), "Citywide cluster randomized trial to restore blighted vacant land and its effects on violence, crime, and fear" *Proc Natl Acad Sci U S A*. 2018 Mar 20; 115(12): 2946–2951. Published. (In Persian)
- Contreras, D., & Plaza, G. (2010), Cultural factors in women's labor force participation in Chile, *Feminist Economics*, 16 (2): 27-46. (In Persian)
- Dehghani H, Akbarzadeh F, Mansouri AN. Impact of Social Capital in students a sense of social security, *Danesh-e-Entezami* 2014; 15(4): 1-28. (In Persian)
- Ghai, D., & Vivian, J. M. (2014), *Grassroots environmental action: people's participation in sustainable development*, Routledge.
- Grant S, St. John W, and Patterson E. Recovery from total hip replacement surgery: "It's not just physical". *Qualitative Health Research*, 2009; 19:1612–1620. (In Persian)
- Hadland SE, Marshall BD, Kerr T, Lai C, Montaner JS, Wood E. Ready access to illicit drugs among youth and adult users. *Am J Addict*, 2012; 21:488–490. (In Persian)

- Kulik DM, Gaetz S, Crowe C, Ford-Jones EL. Homeless youth's overwhelming health burden: A review of the literature. *Paediatrics & child health*, 2011, 16:43–47. (In Persian)
- Mason, P. (2016), *Automation may mean a post-work society but we shouldn't be afraid. In The Guardian*, Retrieved from <http://www.theguardian.com/sustainablebusiness/2016/feb/17/automation-may-mean-a-post-work-society-but-we-shouldnt-be-afraid>.
- Mohammadi J, Bagian MJ, Mousavi SS. Investigate the relationship between social security and quality of life of women in Kermanshah. *J Soc Security and Police Studies Guidance*, 2012, 31: 143-56. (In Persian)
- *Published online* 2017 May 19. (In Persian)
- Reddish P, Fischer R, Bulbulia J. Let's Dance Together: Synchrony, *Shared Intentionality and Cooperation. Plos One*. 2013; 8(8):e71-82. (In Persian)
- Somerset Sarah, and Derek J. Hoare (2018), “*Barriers to voluntary participation in sport for children: a systematic review*” BMC Pediatr 2018; 18: 47. Published online 2018 Feb 9. Doi: 10.1186/s12887-018-1014-1. (In Persian)
- Taghilou F. A Study of Relationship between Social Capital and Social Security, *Strategic Studies Quarterly* 2007; 9(32): 9-57. (In Persian)
- Wheatley T, Kang O, Parkinson C, Looser CE. From Mind Perception to Mental Connection: Synchrony as a Mechanism for Social Understanding. *Social and Personality Psychology Compass*. 2012; 6 (8):589–606. (In Persian)
- Wimmer, R. D., & Dominick, D. (2006). *Mass media research* (8th ed.ed.). Belmont, California: Thomson Wadsworth. 32, 1392–1401. (In Persian)